

Informacja z 3 spotkania **Grupy Wymiany Doświadczeń** **– zarządzanie oświatą w samorządach powiatowych**

Projekt: „*Doskonalenie zarządzania usługami publicznymi i rozwojem w jednostkach samorządu lokalnego*”

Termin spotkania: **28 – 29 marca 2012 r.**

Miejsce spotkania: **Centrum Rekreacyjno – Szkoleniowe „Żawakol”, Gąbin**

W dniach 28 i 29 marca 2012r. odbyło się trzecie spotkanie Grupy Wymiany Doświadczeń, w zakresie zarządzania oświatą w samorządach powiatowych. Gospodarzem spotkania był Powiat Płocki.

W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele sześciu powiatów, były to :

1. Powiat Brzeziński, województwo łódzkie,
2. Powiat Bieruńsko-Lędziński, województwo śląskie,
3. Powiat Kielecki, województwo świętokrzyskie,
4. Powiat Koniński, województwo wielkopolskie,
5. Powiat Płocki, województwo mazowieckie.
6. Powiat Polkowicki, województwo dolnośląskie

Łączna liczba uczestników spotkania to 22 osoby. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Związku Powiatów Polskich Ludwik Węgrzyn i Jarosław Komża.

Zakładane cele spotkania:

- A. Wymiana doświadczeń w zakresie wdrażania reformy programowej w szkołach ponadgimnazjalnych.
- B. Prezentacja wyników badań ankietowych na temat kształcenia zawodowego w powiatach uczestniczących w GWD
- C. Poznanie doświadczeń Powiatu Płockiego w zakresie zarządzania oświatą
- D. Uzgodnienie wiodących tematów następnych spotkań GWD

Przebieg spotkania

Uczestników spotkania powitał Pan Jan Ciastek, Wicestarosta Płocki. Przedstawił pozostałych gospodarzy a wśród nich Pana Lecha Dąbrowskiego, Członka Zarządu Powiatu Płockiego i Panią Małgorzatę Struzik, Dyrektor Wydziału Edukacji, Kultury i Spraw Społecznych wraz z Pracownikami tego Wydziału. Następnie moderator GWD Zbigniew Czepelak przedstawił program spotkania oraz cele jakie powinno się osiągnąć w trakcie

dwudniowych obrad. We wstępnej części zostały również podsumowane działania jakie podejmowali uczestnicy i moderator w okresie jaki minął od poprzedniego spotkania GWD w Powiecie Konińskim.

Następnie zabrał głos ekspert Związku Powiatów Polskich a zarazem koordynator Grup Wymiany Doświadczeń, Pan Ludwik Węgrzyn. W swoim wystąpieniu przedstawił węzłowe problemy którymi zajmowała się w ostatnim okresie Komisja Wspólna Rządu i Samorządu, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki oświatowej. Główne wątki poruszane przez Pana Ludwika Węgrzyna:

- stwierdzenie, że pomimo problemów budżetowych wysokość subwencji oświatowej jest dla powiatów korzystniejsza niż dla gmin.

- niebezpieczne dla samorządów powiatowych jest dążenie do centralizowania oświaty „resortowej”, co dotyczy szkół o profilach rolniczych przejmowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi a także szkół leśnych przejmowanych przez Ministra Środowiska.

- Ministrowie Finansów i Gospodarki, pomimo apeli ZPP, nie chcą dofinansować projektów powiązania kształcenia praktycznego z przemysłem,

- z wypowiedzi Pani Minister Edukacji wynika, że w Ministerstwie nie toczą się obecnie żadne prace nad zmianami w karcie Nauczyciela a jest to, według korporacji samorządowych, najpilniejszy problem do rozwiązania,

- strona rządowa forsuje bardzo niebezpieczne dla budżetów samorządów terytorialnych rozwiązania dotyczące ograniczenia deficytów budżetowych w ramach tzw. „reguły wydatkowej”. Jest to przerzucanie na barki samorządów skutków kryzysu, ponieważ to nie zadłużenie samorządów jest główną przyczyną problemów budżetu państwa (tylko 3 powiaty na 386 przekroczyły 60%-wy próg zadłużenia),

- najtrudniejsze są rozmowy dotyczące finansowania służby zdrowia (wg Ministerstwa Finansów dług publiczny szpitali sięga obecnie 7-12 mld. zł),

- omówiono strategię średnio- i długoterminową na okres lat 2020 – 2030. Założenia tej strategii są zamieszczone na stronach internetowych Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji (dotyczy to także oświaty).

W tej części zabrał również głos Pan Jarosław Komża, koordynator ze Związku Powiatów Polskich. Omówił konsekwencje, jakie dla oświaty wynikają ze struktury środków unijnych planowanych w nowym okresie finansowania od 2014 r. w powiązaniu ze średniookresową strategią Państwa. Powiadomił również uczestników, że w najbliższym czasie odbędzie się XV Zgromadzenie ZPP na którym ma zostać przyjęte stanowisko w sprawach dotyczących oświaty kierowane do Ministerstwa Edukacji Narodowej. Przedstawił pod dyskusję główne tezy tego stanowiska w powiązaniu z wystąpieniem Pana Marka Wójcika, Z-cy Sekretarza Generalnego ZPP, jakie zaprezentował na spotkaniu z Panią Minister Szumilas. Pan Marek Wójcik zwrócił się o pilne rozpatrzenie możliwości likwidacji najbardziej uciążliwych dla samorządów przywilejów nauczycielskich, zawartych w Karcie Nauczyciela. Propozycje te określone skrótowo jako „czteropak” dotyczą: likwidacji zapisów art. 30 KN dotyczących konieczności wyrównania do średniej płacy nauczycieli jako tzw. dodatków wyrównawczych; likwidacji dodatku wiejskiego, likwidacji dodatku mieszkaniowego oraz konieczności uregulowania zasad przyznawania i wypłacania urlopów dla poratowania zdrowia, najlepiej za pośrednictwem ZUS. Niestety stanowisko MEN w tych sprawach pozostaje niezmiennie, tak jak zaznaczył już Pan Ludwik Węgrzyn, żadnych zmian w Karcie Nauczyciela się nie planuje.

Po wystąpieniach przedstawicieli ZPP rozgorzała dyskusja dotycząca sposobu podejścia do zmian w Ustawie Karta Nauczyciela. Uczestnicy byli zgodni, że zmiany są

niezbędne, ponieważ ten akt prawny jest przestarzały, ogranicza elastyczność rynku pracy nauczycieli a ponadto nie sprzyja poprawie jakości pracy nauczycieli. Przeważała opinia, że opór związków zawodowych nauczycieli i Ministerstwa Edukacji Narodowej jest tak wielki, iż pozostaje jedynie metoda małych kroków, czyli wykreślenia pojedynczych zapisów które są najbardziej zdezaktualizowane (np. dodatek wiejski). Dyskutowano również na temat statusu nauczycieli a także możliwości wpływania na poprawę poziomu pracy nauczycieli, w tym poprzez stosowanie dodatków motywacyjnych. Wszyscy uczestnicy poparli wnioski składane przez Pana Marka Wójcika w imieniu Związku Powiatów Polskich, jako tzw. „czteropak” zmian w Karcie Nauczyciela, koniecznych do przeprowadzenia w pierwszej kolejności.

Następnie moderator Zbigniew Czepelak przeprowadził dyskusję na temat zmian w systemie edukacji ponadgimnazjalnej, które wchodzi w życie od 1 września 2012 r. Jedna grupa zmian ma charakter strukturalny, w zakresie organizacji kształcenia w szkołach zawodowych (trzyletnie zasadnicze szkoły zawodowe) i w szkołach dla dorosłych (pozostają jedynie licea ogólnokształcące dla dorosłych) a także w zakresie systemu egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe. Przeprowadzenie tych zmian wymaga podejmowania przez rady powiatów uchwał o likwidacji dotychczasowych typów zasadniczych szkół zawodowych i tworzeniu nowych oraz uchwał o likwidacji szkół dla dorosłych. Druga grupa zmian ma charakter programowy i związana jest z kontynuacją reformy programowej w gimnazjum. Zmianie ulegają ramowe i szkolne plany nauczania, co skutkuje zmianą liczby godzin dydaktycznych dla poszczególnych bloków przedmiotowych. Zmiany te są bardzo dotkliwe dla samorządów powiatowych ponieważ będą duże trudności we właściwym przeprowadzeniu procedury zatwierdzania arkuszy organizacyjnych a ponadto zagrożonych zwolnieniami będą nauczyciele którzy uczą przedmiotów nauczania o zmniejszonej liczbie godzin. Likwidacja miejsc pracy i koszty z tym związane spadną na barki samorządów. W trakcie dyskusji wymieniano się doświadczeniami w zakresie przeprowadzenia zmian w sieci szkolnej, organizacji szkoleń z zagadnień reformy dla kadry kierowniczej szkół, sposobów podejścia do problemów dot. sporządzania i zatwierdzania arkuszy organizacyjnych (brak jednolitej interpretacji przepisów). Przy wyborze przedmiotów w zakresie rozszerzonym pojawiły się obawy związane z zapowiedzią obowiązkowego zdawania matury z tych przedmiotów również na poziomie rozszerzonym. Uczestnicy zwrócili się do przedstawicieli ZPP o uzyskanie z MEN lub CKE jednoznacznej odpowiedzi czy taki wariant jest rzeczywiście przygotowywany.

W związku z wdrażaniem projektu systemowego realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie, dotyczącego systemu wspierania nauczycieli, moderator zwrócił się z zapytaniem do uczestników jaki jest poziom ich zaangażowania w projekt i jakie działania podejmowano w tym zakresie od poprzedniego spotkania. Praktycznie wszyscy uczestnicy stwierdzili, że po pierwszym okresie bardzo intensywnych prac ORE nad organizacją i wdrożeniem tego projektu nastąpił zastój i brak informacji na temat możliwości finansowych i planu wdrożenia tego projektu od roku szkolnego 2012/2013. Zorganizowanie sieci współpracy w powiecie oraz złożenie w tym roku aplikacji do ORE wiąże się z ogromnym ryzykiem, gdyż nikt nie zapewnia wsparcia i pewności finansowej. Z tego powodu prawie wszyscy uczestnicy zamierzają się wstrzymać z przystąpieniem do projektu od najbliższego roku szkolnego i poczekają do drugiej tury naboru. Jedynie przedstawiciele Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego zadeklarowali, że przystępują do projektu już w pierwszym naborze czyli od 1 września 2012 r.

Po zakończeniu dyskusji na temat wdrażania zmian programowych w szkołach ponadgimnazjalnych, moderator zaprezentował wyniki ankiet badania opinii pracodawców, uczniów i nauczycieli szkół zawodowych. Zgodnie z ustaleniami poprzedniego spotkania

uczestnicy GWD przeprowadzili badania ankietowe wg uzgodnionych arkuszy. Badaniami objęto uczniów klas najwyższych w szkołach zasadniczych zawodowych i technikach a także nauczycieli praktycznej nauki zawodu i pracodawców u których odbywają się zajęcia praktyczne. Celem badań ankietowych było uzyskanie informacji na temat oceny poziomu kształcenia zawodowego, wyposażenia pracowni do praktycznej nauki zawodu, przydatności umiejętności zdobywanych w szkole dla dalszej kariery zawodowej i oceny poziomu przygotowania przyszłych absolwentów do egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe. Ważnym elementem ankiety była ocena spełniania przez samorząd powiatowy zadań w zakresie zarządzania oświatą. Materiały do badań w postaci formularzy ankietowych, zasad przeprowadzania badania oraz arkuszy do opracowania zbiorczych wyników w powiecie, zostały przygotowane przez moderatora i rozesłane w formie elektronicznej do uczestników GWD przez Pana Jarosława Komżę. Badania ankietowe przeprowadzono na dużej grupie respondentów, liczącej 1686 uczniów oraz 164 nauczycieli i pracodawców. Wyniki badań uczestnicy przekazali do moderatora, który przygotował prezentację w formie wykresów obrazujących kształtowanie się wskaźników w całej Grupie Wymiany Doświadczeń a także w porównaniu z wynikami uzyskanymi w podobnym badaniu w poprzednim roku. Moderator Zbigniew Czepelak prezentował wyniki badań, wskazując na tendencje i interpretując opinie zarówno młodzieży jak i instruktorów praktycznej nauki zawodu kształcących uczniów w szkołach i zakładach pracy. W swym wystąpieniu podkreślił zaangażowanie wydziałów edukacji z powiatów uczestniczących w GWD dzięki czemu udało się w tak krótkim czasie przeprowadzić badania dające cenne informacje na temat kształcenia zawodowego. Po prezentacji rozpoczęła się dyskusja na temat źródeł różnic w odpowiedziach a także rozwiązań organizacyjnych w powiatach mających wpływ na odpowiedzi respondentów. W trakcie dyskusji uczestnicy wskazywali także na bardzo dużą przydatność tych badań w procesie oceny słabych i mocnych stron kształcenia zawodowego a także na możliwość wykorzystania ich w doskonaleniu zarządzania oświatą. Wskazywali również na korzyści z uzyskania informacji zwrotnej na temat oceny samorządu powiatowego ze strony uczniów, nauczycieli i pracodawców. Wydruk prezentacji wyników badań ankietowych stanowi załącznik nr 1 do sprawozdania.

W drugim dniu uczestnicy zapoznali się z doświadczeniami Powiatu Płockiego w zarządzaniu oświatą. Pani Małgorzata Struzik, Dyrektor Wydziału Edukacji, Kultury Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Płocku, przedstawiła prezentację na temat realizacji zadań oświatowych w Powiecie Płockim. Wydruk prezentacji stanowi załącznik nr 2 do sprawozdania. Głos zabrał również Starosta Płocki Pan Michał Boszko, który omówił podejście Zarządu Powiatu Płockiego do realizacji i finansowania zadań oświatowych oraz do polityki inwestycyjnej w oświacie. Uczestnicy w trakcie dyskusji wymieniali doświadczenia, odnosząc się do dobrych praktyk prezentowanych przez Gospodarzy.

Po zakończeniu części dyskusyjnej uczestnicy udali się do Zespołu Szkół im. Stanisława Staszica w Gąbinie w celu zapoznania się w terenie z warunkami i sposobem realizacji zadań oświatowych przez Powiat Płocki. Uczestnicy GWD zapoznali się z bazą dydaktyczną i osiągnięciami szkoły. Prezentacji dokonała dyrektor szkoły Pani Danuta Kowalkowska-Fiłoniuk wspierana przez swych zastępców, Marię Błaszczyk i Sławomira Szytygiela. Oprócz szerokiej oferty kształcenia ogólnokształcącego i zawodowego Zespół Szkół w Gąbinie może się poszczycić nowatorskimi rozwiązaniami w zakresie zajęć pozalekcyjnych, współpracy międzynarodowej i sukcesami sportowymi. Szkoła bardzo dużą wagę przywiązuje do pozyskiwania środków unijnych na dodatkowe zajęcia wyrównawcze oraz służące zdobywaniu dodatkowych kwalifikacji zawodowych. Dzięki wsparciu Powiatu

Płockiego udało się znacznie poprawić stan bazy dydaktycznej, wyremontowano budynek szkoły, zaadaptowano pomieszczenia po byłym internacie i zbudowano salę gimnastyczną.

Na zakończenie spotkania koordynator GWD Ludwik Węgrzyn dokonał podsumowania dwudniowych obrad wyrażając zadowolenie z aktywności uczestników i osiągniętych rezultatów. W imieniu organizatorów Projektu przekazał na ręce Starosty Płockiego Pana Michała Boszko podziękowania za stworzenie bardzo dobrych warunków pracy Grupy Wymiany Doświadczeń na terenie Powiatu Płockiego. Dzięki zaangażowaniu Pracowników Wydziału Edukacji, Kultury Spraw Społecznych pod kierownictwem Pani Małgorzaty Struzik oraz dzięki wsparciu Pana Wicestarosty Jana Ciastka i Członka Zarządu Powiatu Pana Lecha Dąbrowskiego, uczestnicy uzyskali bardzo wiele cennych informacji i mogli się w terenie zapoznać z formami pracy szkół powiatowych. Od strony organizacyjnej wszystko zostało przygotowane perfekcyjnie.

Przyjęte ustalenia:

- 1) Sformułowano wnioski do władz Związku Powiatów Polskich:
 - a) Członkowie GWD w zakresie oświaty w powiatach w pełni popierają starania Związku Powiatów Polskich o dokonanie zmian zapisów w Ustawie Karta Nauczyciela. Jako osoby bezpośrednio zaangażowane w realizację zadań oświatowych uważamy za najbardziej pilną realizację propozycji ZPP w sprawie zmian tzw. „czteropak”, to jest: likwidacji dodatku wiejskiego, likwidacji dodatku mieszkaniowego, likwidacji dodatków wyrównawczych do średnich płac (art. 30) a także przekazania do ZUS orzekania i wypłacania urlopów dla poratowania zdrowia dla nauczycieli,
 - b) Zwracamy się z wnioskiem o przeprowadzenie w powiatach badania stosunku wysokości wydatków oświatowych do otrzymywanej przez samorządy subwencji oświatowej . Brak tych informacji często prowadzi to do stereotypowych sądów na temat stosunkowo wysokiej subwencji oświatowej dla powiatów.
 - c) Wnioskujemy o zwrócenie się przez ZPP do Ministerstwa Edukacji Narodowej i Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z wnioskiem o jednoznaczną odpowiedź, czy przedmioty ujęte w szkolnych planach nauczania jako rozszerzone będą obligatoryjnie zdawane przez uczniów w stopniu rozszerzonym w trakcie matury.
- 2) Uzgodniono, że tematami wiodącymi na czwartym spotkaniu będą: porównanie wskaźników oświatowych w GWD oraz sposób organizacji Centrum Rozwoju Edukacji
- 3) Następne spotkanie odbędzie się w Powiecie Polkowickim w pierwszej połowie czerwca 2012 r.

**Moderator Grupy Wymiany Doświadczeń
z zakresu zarządzania oświatą w samorządach
powiatowych**

Zbigniew Czepelak